

Część V

**WDRAŻANIE I MONITORING
STRATEGII**

1. WDROŻENIE STRATEGII

Organem odpowiedzialnym za realizację polityki władz Gminy na poziomie operacyjnym jest Zarząd Miejski, na którym spoczywa bezpośrednio zarządzanie bieżącymi sprawami Gminy. Nie może być inaczej w przypadku wdrożenia niniejszej Strategii i to właśnie w gestii Zarządu powinna spoczywać inicjatywa i właściwa kompetencja w zakresie realizacji i/lub nadzoru nad implementacją poszczególnych Strategicznych Programów Gospodarczych. Ponieważ to właśnie poprzez ich wdrożenie osiągnięte mają zostać poszczególne - zidentyfikowane w Części III - cele strategiczne rozwoju Gminy, którym przyporządkowano opracowane programy.

Generalna kompetencja Zarządu w zakresie ogólnej koordynacji wdrożenia zapisów niniejszej Strategii musi być wsparta czynnym udziałem Rady Miejskiej, w ramach przygotowywania i uchwalania kolejnych budżetów rocznych. To właśnie przewidziane w budżecie nakłady na finansowanie poszczególnych przedsięwzięć decydują o realizacji zapisów przyjętych programów operacyjnych. Na etapie planowania przyszłych wydatków inwestycyjnych będzie dokonywał się wybór konkretnych inwestycji oraz bezpośrednia hierarchizacja i czasowa harmonizacja poszczególnych działań.

Narzędziem pomocnym w tym procesie Zarządowi Miejskiemu będzie opracowywanie i wdrażanie - zamykających się w jednym roku budżetowym – planów operacyjnych. Plany te powinny swoją budową nawiązywać do konstrukcji Strategicznych Programów Gospodarczych, ponieważ będą służyły ich realizacji. Ich struktura zawierać będzie dokładne ramy czasowe oraz harmonogram działań, kompetencje wykonawcze, wielkość budżetu oraz strukturę źródeł ich finansowania, jak również kwantyfikowane wskaźniki osiągnięć i oddziaływania.

Wśród zidentyfikowanych programów gospodarczych za priorytetowe uznać należy:

- programy zmierzające do rozwiązania problemu zaopatrzenia w wodę miejscowości położonych na prawym brzegu Narwi;

- programy będące kontynuacją działań zmierzających do racjonalizacji gospodarki ściekowej oraz gospodarki odpadami stałymi;
- programy związane z poprawą dostępności i spójności komunikacyjnej obszaru;
- programy skierowane na rozwój nowoczesnego rolnictwa;
- programy dążące do poprawy atrakcyjności turystycznej Gminy dzięki rozwojowi bazy sportowo – rekreacyjnej.

Władze Gminy działają w oparciu o aparat administracyjny Urzędu Miejskiego. Należy dołożyć starań, aby poprzez budowanie świadomości oraz przygotowanie personelu wytworzyć pozytywne postawy pracowników wobec przeprowadzenia koniecznych dla wdrożenia Strategii zmian. Działalność każdej z jednostek organizacyjnych Urzędu będzie musiała być prowadzona pod kątem realizacji konkretnych – powiązanych z jej zakresem obowiązków – zapisów Strategii i efekty jej prac powinny być, między innymi, oceniane w kontekście realizacji niniejszego Planu Strategicznego.

W strukturze Urzędu Miejskiego powinno istnieć stanowisko pracy odpowiedzialne na sprawy koordynowania prac Urzędu w zakresie wdrażania Strategii Rozwoju Gminy. Ze względu na bliski charakter funkcjonalny i zakres przedmiotowy obowiązków, obowiązek ten powinna pełnić osoba Sekretarza Gminy. Jednakże we wdrażaniu niniejszej Strategii uczestniczyć powinni wszyscy pracownicy Urzędu Miejskiego oraz gminnych jednostek organizacyjnych. Spodziewaną aktywną rolę w tym zakresie należy przypisać stanowiskom pracy ds. planowania przestrzennego, drogownictwa i rolnictwa, gospodarki mieniem komunalnym, osobie Zastępcy Burmistrza, dyrektorom placówek oświatowych oraz kierownictwu Gminnego Zakładu Budżetowego, jak również Gminnego Ośrodka Kultury.

Dla wdrożenia Strategii ważne jest także przyswojenie instrumentarium narzędzi wspierających działania operacyjne. Są to instrumenty zarządzania na poziomie taktycznym, czyli o horyzoncie czasowym dłuższym niż okres jednego roku budżetowego, do których należą Wieloletnie Plany Inwestycyjne oraz trzyletnie programy gospodarcze przewidziane Ustawą o finansach publicznych.

W sytuacji gdy brak jest kompleksowego uregulowania systemu dochodów samorządowych i w obliczu wyraźnego spadku wysokości subwencji z Budżetu Państwa należy położyć nacisk na efektywność wydatków inwestycyjnych oraz poszukiwanie alternatywnych źródeł finansowania, jak Fundusze Przedakcesyjne, czy później – Fundusze Strukturalne Unii Europejskiej. Dla pełnej realizacji Strategicznych Programów Gospodarczych oraz racjonalizacji wydatków inwestycyjnych korzystne byłoby uzupełnienie rocznego budżetu operacyjnego dokumentem pokrewnym, to jest budżetem w układzie zadaniowym.

2. MONITORING

Monitoring jest procesem zbierania, przetwarzania i analizy danych na temat zakresu realizacji celów programu. Dla monitoringu stopnia realizacji Strategii ważne jest stworzenie systemu wskaźników, dzięki któremu możliwe byłoby zmierzenie zakresu realizacji strategicznych priorytetów rozwoju Gminy.

Ze względu na fakt, iż osiągnięcie celów strategicznych ma nastąpić w wyniku wdrożenia Strategicznych Programów Gospodarczych, każdy z nich zawiera indywidualnie zidentyfikowane rezultaty i mierniki efektów realizacji Programu. To właśnie te wskaźniki będą podstawą do ilościowego i jakościowego monitoringu realizacji Strategii.

Roczne raporty z postępów w realizacji zapisów Strategii powinny być przygotowywane przez Zarząd Miejski, a zatwierdzane przez Radę Miejską. Powinny one zawierać informacje o stanie zaawansowania poszczególnych programów gospodarczych i planów operacyjnych oraz prezentować poziom osiągniętych wskaźników.

Oprócz wykorzystywania wskaźników ilościowych osiągniętych efektów należy zwracać pilną uwagę na społeczny odbiór działań władz miejskich i prowadzić szerokie konsultacje społeczne, celem określenia stopnia zadowolenia mieszkańców oraz celowości podejmowanych działań, co wzbogaci system

monitoringu Strategii o ocenę jakościową oraz zapewni szerszą partycypację społeczną w procesach podejmowania decyzji oraz ich oceny.

3. POWIĄZANIE STRATEGICZNYCH PROGRAMÓW GOSPODARCZYCH ZE STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

W kontekście ubiegania się Polski o członkostwo we Wspólnocie Europejskiej oraz kształtującej się polityki regionalnej, generalnego znaczenia nabiera powiązanie treści Strategii Rozwoju Gminy z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego.

Cele strategiczne rozwoju i Strategiczne Programy Gospodarcze Miasta i Gminy Nowogród pozostają w zgodności ze Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego.

Przyszłe członkostwo Polski we Wspólnocie Europejskiej stawia przed władzami lokalnymi nowe wyzwanie, którym jest współkreowanie i uczestnictwo w polityce regionalnej Unii Europejskiej. To właśnie samorządy lokalne są głównymi beneficjentami interwencji realizowanych w ramach Funduszy Strukturalnych. Niniejszy dokument stanowi także przygotowanie do korzystania ze ich środków. To właśnie poprzez dokonanie analizy sytuacji Gminy oraz określenie strategicznych celów rozwoju i przyporządkowanie ich realizacji strategicznych programów gospodarczych dostarcza władzom lokalnym narzędzi do pozyskiwania środków pomocowych.

4. KONTEKST FUNDUSZY POMOCOWYCH

Niniejsza Strategia stanowi przydatne narzędzie w działaniach związanych z pozyskiwaniem funduszy pomocowych, ponieważ konstrukcja i metodologia opracowania niniejszej Strategii Rozwoju koresponduje z logiką wniosków aplikacyjnych oraz dostarcza materiałów do analizy projektów w kontekście szerszych celów i polityk. Niniejszy dokument zawiera szeroką listę programów i zadań ważnych ze względu na realizację głównych celów rozwoju gminy.

Wymagany w programach pomocowych od wnioskodawców opis tła projektu może zostać z powodzeniem zaczerpnięty z treści Części I strategii, to jest

Diagnozy, która zawiera niezbędne dane statystyczne w ujęciu historycznym, tak bardzo przydatne przy określaniu bazowych wskaźników monitoringu i ewaluacji projektu.

Bardzo istotnym zadaniem jest określenie i odróżnienie od siebie kategorii rezultatów, produktów i oddziaływania projektu, a także przyporządkowanie im określonych wskaźników. Kwestia ta dotyczy już poziomu operacyjnego wdrażania strategii, to jest programów realizacyjnych. To właśnie na etapie przygotowywania strategicznych programów gospodarczych i dokonywania ich selekcji należy przeprowadzać analizy ich społeczno – ekonomicznych kosztów oraz korzyści. Wyniki takiej analizy prezentują konkretne efekty danej inwestycji dla gospodarki lokalnej i wyrażone liczbowo będą stanowiły mierniki oceny realizacji celów określonego projektu. Te właśnie mierniki są później podstawą oceny, czy realizacja projektu przebiega prawidłowo, czyli monitoringu projektu. Wdrażanie strategii również musi być monitorowane w celu zapewnienia realizacji wszystkich priorytetów i harmonogramów zadań oraz wykrycia ewentualnych nieprawidłowości procesu. Dlatego każde zadanie czy program gospodarczy zawiera w swojej treści kwantyfikowane wskaźniki pomiaru postępu wdrożenia.

Załącznik 1. Organizacja prac nad Strategią

W pracach nad Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Nowogród udział wzięli:

Radni Rady Miejskiej w Nowogrodzie:

- Maciej Estkowski – Przewodniczący
- Krzysztof Borawski – Zastępca Przewodniczącego
- Teresa Cwalina
- Mirosław Duchnowski
- Irena Flera
- Józef Grzymała
- Hanna Chodnicka
- Jarosław Choromański
- Jerzy Chętnik
- Krzysztof Jankowski
- Waldemar Jankowski
- Kazimierz Kozłowski
- Józef Piątek
- Waldemar Przepiórka
- Kazimierz Skrodzki
- Helena Sznurowska
- Mieczysław Tercjak

Komisje stałe Rady Miejskiej w Nowogrodzie:

- ***Komisja Rolnictwa w składzie:***
 - Kazimierz Skrodzki – Przewodniczący
 - Waldemar Jankowski – Zastępca Przewodniczącego
 - Krzysztof Jankowski
 - Mirosław Duchnowski
 - Janusz Jankowski
 - Teodor Kozikowski
 - Michał Rupacz

- Komisja Spraw Społecznych w składzie:

- Teresa Cwalina – Przewodnicząca
- Jarosław Choromański – Zastępca Przewodniczącego
- Hanna Chodnicka
- Jerzy Chętnik
- Elżbieta Banaszek
- Ewa Dzierzgowska
- Janina Kowalczyk

- Komisja Rozwoju Gospodarczego w składzie:

- Waldemar Przepiórka – Przewodniczący
- Helena Sznurowska – Zastępca Przewodniczącego
- Józef Piątek
- Maciej Estkowski
- Bogdan Żyłko
- Jan Bączek
- Krzysztof Chojnowski

- Komisja porządku publicznego w składzie:

- Kazimierz Kozłowski – Przewodniczący
- Krzysztof Borawski
- Jan Czyż
- Sylwester Kraska
- Wojciech Wiliamczyk

- Komisja Rewizyjna w składzie:

- Irena Flera – Przewodnicząca
- Józef Grzymała
- Mieczysław Tercjak

Zarząd Miejski w Nowogrodzie w składzie:

- Józef Piątek – Burmistrz
- Irena Tyszka – Zastępca Burmistrza

- Krzysztof Harasimowicz
- Waldemar Przepiórka
- Kazimierz Skrodzki
- Helena Sznurowska

Zespół programowy w składzie:

- Józef Piątek – Burmistrz Nowogrodu
- Maciej Estkowski – Przewodniczący Rady Miejskiej
- Waldemar Przepiórka – Przewodniczący Komisji Rozwoju Gospodarczego
- Janusz Batalion – Przedsiębiorstwo „Wodociągi Wiejskie” Sp. z o.o. w Łomży
- Zenon Białobrzewski – Wójt Gminy Zbójna
- Andrzej Borkowski – Rejon Energetyczny w Łomży
- Elżbieta Chmielewska – Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej Oddział w Nowogrodzie
- Ryszard Cymek – Zespół Elektrowni Ostrołęka
- Kazimierz Dąbkowski – Wójt Gminy Łomża
- Wojciech Dzierzgaski – Ośrodek Doradztwa Rolniczego
- Stanisław Jamiótkowski – Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
- Zbigniew Karwowski – Przedsiębiorstwo Wytwórczo – Usługowo – Handlowe „Zbyszko” Sp. z o.o.
- Krzysztof Kondraciuk – Zarząd Dróg Wojewódzkich
- Bolesław Krzywda – Wójt Gminy Mały Płock
- Wojciech Kubrak – Starosta Łomżyński
- Edward Łada – Wójt Gminy Piątnica
- Adam Łazarski – Zarząd Dróg Powiatowych
- Alicja Mieszkowska – Podlaskie Biuro Planowania Przestrzennego
- Jan Majchrzak – Nadleśnictwo Nowogród
- Andrzej Niedźwiecki – Związek Gmin Kurpiowskich „Puszcza Zielona”
- Janusz Nowakowski – Stowarzyszenie Gmin „Ekorozwój dorzecza Narwi”
- Ryszard Obrycki – Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
- Jan Olszewski – Rejon Energetyczny w Łomży
- Lucjan Porwaski – Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej

- Mirosława Puchalska – Podlaski Urząd Wojewódzki
- Wacław Sierbiński – Starostwo Powiatowe w Łomży
- Wiesława Szymańska – Podlaski Wojewódzki Konserwator Zabytków
- Sławomir Zgrzywa – Marszałek Województwa Podlaskiego
- Andrzej Zaremba – Komenda Miejska Policji

Zespół roboczy w składzie:

- Anna Berdyga – Zastępca Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego
- Krystyna Chętnik – inspektor Urzędu Miejskiego
- Mirosław Dobrzański – inspektor Urzędu Miejskiego
- Tadeusz Dzierzgowski – inspektor Urzędu Miejskiego
- Helena Jankowska – inspektor Urzędu Miejskiego
- Danuta Juchnowicz – inspektor Urzędu Miejskiego
- Teresa Kamińska – inspektor Urzędu Miejskiego
- Hanna Kwiatkowska – Sekretarz Miasta i Gminy
- Władysława Leszczyńska – Skarbnik Miasta i Gminy
- Dorota Matlak – inspektor Urzędu Miejskiego
- Irena Ruszczyk – Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego
- Irena Tyszka – Zastępca Burmistrza
- Grażyna Urban – inspektor Urzędu Miejskiego
- Marian Bałarg – Komunalny Zakład Budżetowy
- Bogdan Żyłko - Komunalny Zakład Budżetowy
- Lilia Estkowska – Gminny Ośrodek Kultury
- Ewa Dzierzgowska - Gminny Ośrodek Kultury
- Grażyna Chojnowska – Dyrektor Przedszkola
- Wiesław Konopka – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Nowogrodzie
- Marta Sulkowska - Dyrektor Szkoły Podstawowej w Sławcu
- Irena Polonis – Ośrodek Pomocy Społecznej
- Zofia Płościk – Ośrodek Pomocy Społecznej

Koordinacją prac ze strony Urzędu Miejskiego zajmowała się Sekretarz Miasta i Gminy – Pani Hanna Kwiatkowska